

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De heer dr. Y.J. Van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 22 januari 2025

betreft Nadere vragen over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en het invaren (36067, BY)

ons kenmerk 170746.162U

Geachte heer Van Hijum,

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben kennisgenomen van uw antwoorden van 9 december 2024 op de nadere vervolgvragen van de fracties van BBB, 50PLUS en OPNL.¹ De leden van de fracties van de **BBB, 50PLUS en OPNL** hebben naar aanleiding van die beantwoording de volgende nadere vragen. De leden van de **JA21**-fractie sluiten zich bij alle vragen aan.

Vragen van de leden van de BBB-fractie

1. U stelt dat de nieuwe pensioencontracten een einde maken aan de spagaat tussen nominale zekerheid en koopkracht. Hoe wordt geborgd dat deze balans ook op lange termijn behouden blijft, vooral in tijden van economische tegenslagen?
2. Kunt u specificeren welke schokdempers precies beschikbaar zijn in het nieuwe stelsel, en hoe deze in de praktijk functioneren bij verschillende economische scenario's?
3. U geeft aan dat pensioenfondsen kunnen besluiten om niet in te varen als dit tot onevenwichtig nadeel leidt. Hoe wordt onafhankelijk beoordeeld of een beslissing om niet in te varen evenwichtig is en of alle deelnemersgroepen hierbij gebaat zijn?
4. Wat gebeurt er met deelnemersrechten als een fonds besluit niet in te varen? Hoe wordt voorkomen dat dit leidt tot ongelijkheid tussen deelnemers die wel en niet onder het nieuwe stelsel vallen?
5. U noemt dat het niet behalen van mijlpalen tot een korting van maximaal €600 miljoen per niet-behaalde mijlpaal kan leiden. Kunt u specificeren welke concrete stappen al genomen zijn om het risico op dergelijke kortingen te minimaliseren?
6. Hoe wordt gewaarborgd dat fondsen die achterlopen op mijlpalen geen extra druk leggen op het bredere transitieproces?
7. U verwijst naar de Handreiking Evenwichtige Transitie voor het meenemen van indexatieachterstanden. Hoe wordt toezicht gehouden op de uitvoering van deze handreiking door sociale partners en pensioenfondsen?
8. Wat is uw standpunt over een wettelijk vastgestelde prioriteit voor inhaalindexatie bij het invaren, gezien de zorgen over het verlies van deze rechten?
9. U stelt dat de juridische risico's van invaren voor de overheid beperkt zijn. Hoe wordt dit risico gekwantificeerd en wat zijn de mogelijke implicaties voor pensioenfondsen bij juridische claims?

¹ Kamerstukken I 2024/2025, 36067, BY.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 2

10. In uw antwoorden wordt benadrukt dat een opwaartse rentebeweging financiële voordelen kan opleveren, maar dat dit risico ook onbeheersbaar kan zijn in het huidige stelsel. Welke aanvullende maatregelen worden overwogen om dit risico verder te beperken?

Vragen van het lid van de 50PLUS-fractie

1. Uw antwoord op vraag 6 in de brief van 9 december 2024² geeft aan wat er geregeld is, maar is naar mening van het lid van de 50PLUS-fractie geen antwoord op de vraag.
Het is duidelijk dat het wettelijk is toegestaan dat compensatie in verband met afschaffing doorsneeproblematiek ten laste van het vermogen gebracht mag worden, Als daarvoor ruimte is en als sociale partners, dat vragen. De vraag gaat over de ruimte. Hierover is de Nederlandse Bank (DNB) duidelijk geweest. In Kamerbrief over openbaarmaking interne adviezen aan bewindspersoon rond invaren van 11 december 2023 (deel 3, op pagina 22) wordt gesteld: *“DNB heeft aangegeven dat artikel 129 PW de mogelijkheid om compensatie uit de buffer te verlenen, belemmert. Dit artikel regelt de premierestitutie/ premiekorting voor werkgevers en extra pensioenopbouw uit de buffer (zonder premie-inleg) en betekent premiekorting. De buffer onder de grens van artikel 129 PW moet ten goede komen aan de op het moment van de transitie bestaande pensioenaanspraken en kan dus niet worden gebruikt voor toekomstige pensioenaanspraken en -rechten”*.³ Onze vraag is niet uw oordeel, maar of u bereid bent te berichten of de mening van DNB, zie citaat hierboven, nog onverminderd van toepassing is; of op grond van de nieuwe wet die mening nu is veranderd. En in het laatste geval door DNB te laten verklaren waarom deze zijn mening inmiddels veranderd heeft.
2. Bij de bepaling van de evenwichtigheidscriteria bij het verdelen van het vermogen bij invaren verwijst u (antwoorden 5, 7)⁴ naar de verantwoordelijkheid van de sociale partners. Een groot aantal van hen kiest ervoor de kosten van compensatie van de doorsneepremie deels uit het vermogen te halen, waaruit duidelijk wordt dat zij er belang bij hebben de rekening niet alleen bij de werkgever en actieve werknemers te leggen, maar ook bij gepensioneerden (die niet vertegenwoordigd zijn door sociale partners; dat de vakbeweging de laatste vertegenwoordigt is een fictie, geen werkelijkheid). Het gevolg is dat deelnemers die het hele traject van de doorsneepremie al hebben doorlopen dubbel worden aangeslagen. U bent verantwoordelijk voor de nieuwe pensioenwet. Ligt hier geen verantwoordelijkheid van de wetgever om de gelijkgerichte belangen van de sociale partners te voorkomen die ten koste van andere groepen gaan die niet weerbaar zijn?
3. Bent u bereid maatregelen te treffen bij de pensioenfondsen die de doorsneeproblematiek deels hebben verhaald op het vermogen en die binnen een periode van 5 jaar na invaren hun premie gaan verlagen? Waarmee u borgt dat een evenwichtige belangenafweging niet gedurende een kort moment geldt, maar over een bredere horizon moet worden beoordeeld. Is uw antwoord ontkennend, wat is dan de motivering?
4. Veel van uw antwoorden op eerdere vragen in uw brief van 9 december zijn onbevredigend en ontwijkend, zoals de antwoorden op de financiële risico's pensioenfondsen bij invaren en renteafdekking, de vragen 11–18.⁵ Het is alsof de geest van uw voorgangster de antwoorden heeft gedictieerd. Wat is uw persoonlijke mening? Waarom wijkt u af van de opvattingen die leven binnen uw partij?

² Kamerstukken I 2024/2025, 36067, BY, p. 15.

³ [Kamerbrief van de toenmalig minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, d.d. 8 december 2023 betreffende openbaarmaking interne adviezen aan bewindspersoon rond invaren.](#)

⁴ Kamerstukken I 2024/2025, 36067, BY, p. 15.

⁵ Kamerstukken I 2024/2025, 36067, BY, p. 17-21.

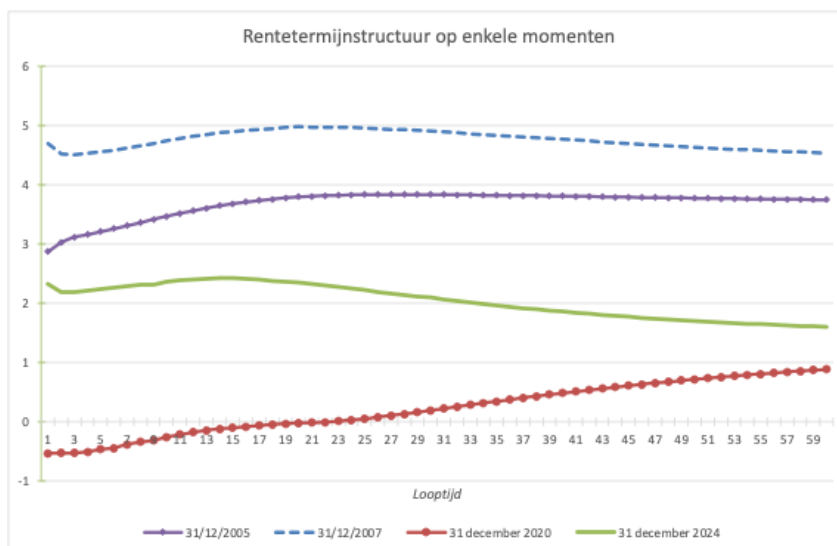

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 3

- De keuze in Nederland om sinds het Financieel Toetsingskader (FTK) de marktrente als rekenrente voor de pensioenverplichtingen toe te passen is disfunctioneel. Dit is nog versterkt door de nieuwe pensioenwet waarin het renterisico tot het moment van invaren grote invloed heeft op de dekingsgraad. De langere termijn rendementsoriëntatie van pensioenfondsen is door het invaren vervangen door een zeer korte horizon. Met grote gevolgen voor de rendementen en het rendement op de renteafdekking die door veel pensioenfondsbesturen is verhoogd, soms tot 100%. De voordelen liggen bij de vragers naar deze lange renteproducten, zoals de overheden van Italië en Frankrijk. Anders gezegd, Nederlandse pensioenfondsen subsidiëren deze grote debiteuren. Wat is uw oordeel hierover?
- De grote vraag naar renteafdekking heeft grote marktimpact op de rentecurve (RTS) zoals de volgende figuur van vier tijdstippen tussen 2005 en 2024 laat zien.

De RTS-lijn van december 2005 kent geen marktimpact van Nederlandse pensioenfondsen (renteafdekking was niet nodig door de vaste rekenrente), maar die van december 2024 des te meer. Door de grote omvang van de Nederlandse pensioenfondsen in de eurozone is er overduidelijk een grote marktimpact door de renteafdekking. Gevolg is een inverse rentestructuur waarbij de lange rente een lager rentepercentage kent dan de korter lopende rente. Sinds 2007 bij de invoering van FTK is dit het geval geweest.

Het 'quantitative easing' (QE) van de Europese Centrale Bank (ECB) beleid heeft nog tot andere grote verstoringen geleid bij de rentelooptijden, zie het beloop van de rentetermijnstructuur van december 2020 waarin looptijden tot 23 jaar een negatieve rente kennen. Bij deze negatieve rentes hebben pensioenfondsbesturen hun renteafdekking helaas verhoogd.

Pensioenfondsen bijten zich door de massale renteafdekking met marktimpact in hun eigen staart doordat de rente (langere looptijden) worden gedrukt en waardoor de waarde van de verplichtingen automatisch hoger wordt gewaardeerd. Dit kuddegedrag leidt tot herverdelingseffecten bij invaren (voordeel jongeren). Wat is uw oordeel daarover?

- In Canada hebben vergelijkbare pensioenfondsen als ABP en Zorg & Welzijn, ook tijdens de financiële crisis hun deelnemers kunnen indexeren en een goed rendement gehaald.⁶ Deze fondsen werken met een stabiel verwacht rendement dat jaarlijks wordt geëvalueerd op langere

⁶ Vgl. het [nieuwsbericht 'Er zijn opvallend grote verschillen tussen de behaalde rendementen van verschillende Nederlandse pensioenfondsen'](#) op de website van MeJudice.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 4

termijn consistentie. Bovendien wordt bij hun beleggingsbeleid rekening gehouden met reële uitgangspunten. Sinds 2015 hebben deze fondsen jaarlijks gemiddeld bijna 5%-punt meer rendement gehaald dan de Nederlandse pensioenfondsen. In dat land zijn geen discussie of jongeren voor ouderen moeten betalen of omgekeerd. Kapitaaldekking werkt daar op een financieel gezonde manier en de deelnemers hebben vertrouwen in het kapitaal gedekt pensioensysteem.

- a. Bent u bereid een studie te doen naar de vraag waarom deze Canadese pensioenfondsen zoveel beter te renderen dan de Nederlandse?
- b. Eén van de oorzaken van de verschillen ligt waarschijnlijk in de focus in Nederland op de korte termijn risico's. Hiermee wordt de natuurlijke positie van lange termijnbelegger van een pensioenfonds ondermijnd. Bent u bereid te onderzoeken al op kortetermijnmaatregelen te treffen waardoor de Nederlandse pensioenfondsen vanuit wetgeving en toezicht zich meer op de langere termijn rendementen kunnen oriënteren?

	gemiddeld nettorendement per jaar 2015–2023
Wereldportefeuille	4,7%
Home bias	3,1%
Alle 120 NL pensioenfondsen	2,8%
10 best performende NL-pensioenfondsen	4,3%
10 slechtst performende NL-pensioenfondsen	1,2%
6 publieke Canadese pensioenfondsen	7,9%

8. De spreiding van de rendementen van de Nederlandse pensioenfondsen is groot, zie onderstaande figuur met de cumulatieve rendementen over 2015–2023. Voor een deel komt dat door de home bias, maar ook door negatieve rendementen op renteaftdekking en slechte uitvoering van het beleggingsbeleid⁷ (zie MeJudice website hierboven).
 - a. Wat betekent dit voor de belofte van een koopkrachtig pensioen waarvoor de nieuwe pensioenwet is ontworpen?
 - b. Hoe beoordeelt u deze rendementen ten opzichte van de scenario uitkomsten waarmee pensioenfondsen hun deelnemers moeten informeren over mogelijke pensioenuitkomsten onder WTP?
 - c. Hoe beoordeelt de toezichthouder de pensioenfondsen die ver onder het gemiddelde rendement vallen?

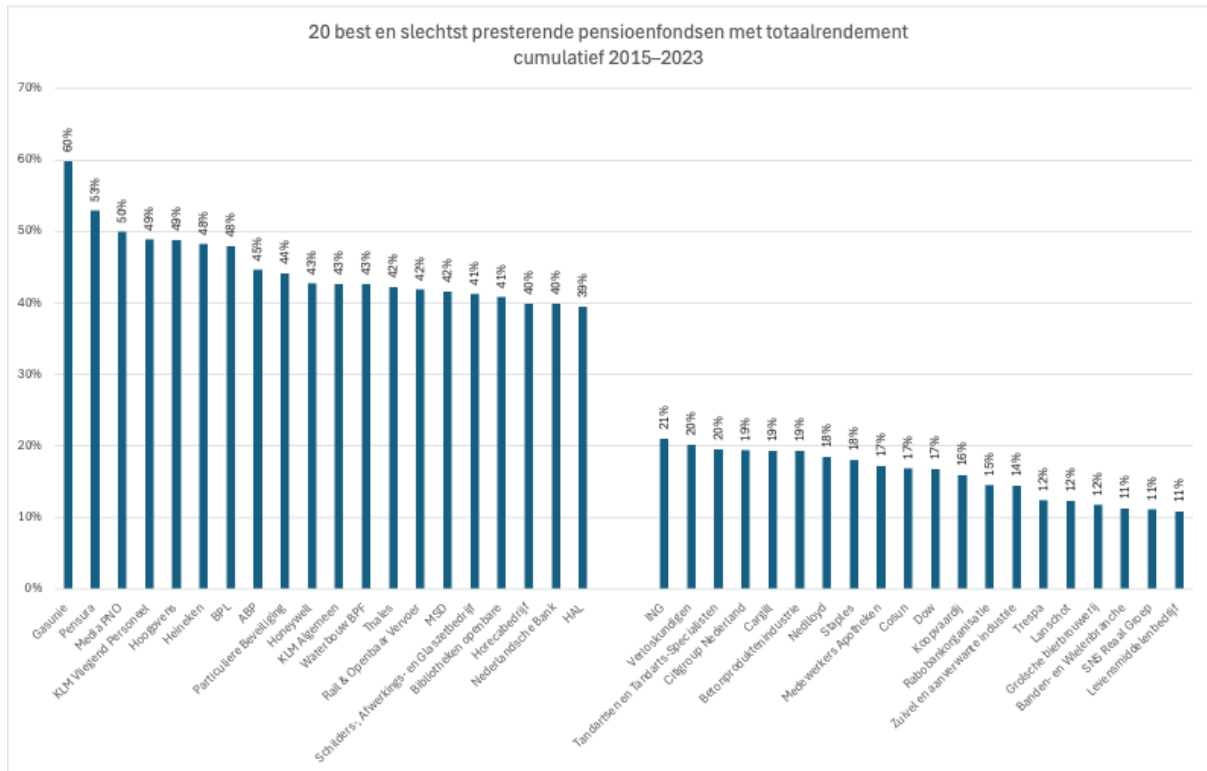
⁷ Vgl. het [nieuwsbericht 'Er zijn opvallend grote verschillen tussen de behaalde rendementen van verschillende Nederlandse pensioenfondsen'](#) op de website van MeJudice.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 5

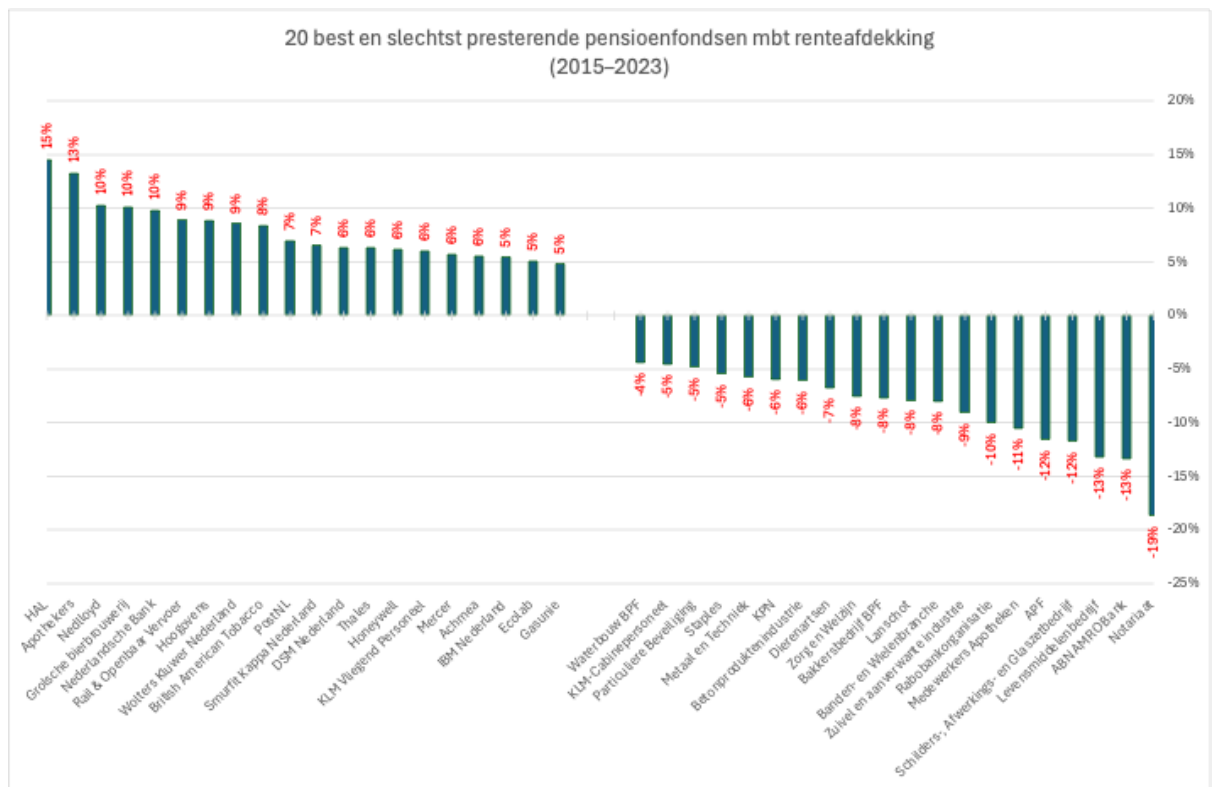
9. Uit bovengemeld onderzoek volgt ook een zeer grote spreiding van rendementen uit de renteafdekking van de pensioenfondsen (zie onderstaande figuur waar de 20 best en slechtst presterende fondsen zijn opgenomen). In deze grafiek is het *cumulative* rendement op de renteafdekking in beeld gebracht voor de 20 beste en slechtste performende pensioenfondsen op het gebied van rendement rentehedge (voor de 80 fondsen die niet zijn opgenomen ligt het rendement tussen 5% en -4%) over de periode 2015–2023.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 6

In dezelfde periode zijn de prestaties op het gebied van renteafdekking zeer verschillend.

- Hoe beoordeelt de toezichthouder deze verschillen?
- Onder de Wet toekomst pensioenen (WTP) zal ook renteafdekking plaatsvinden. Denkt u dat onder deze uitvoering een koopkrachtig pensioen mogelijk is waarbij de nominale renteafdekking (fors) negatief kan zijn? Wat betekent dit voor het beschermingsrendement? Wat zegt dit over de uitvoering van het renteafdekkingsbeleid?

10. In de DNB-statistiek van de individuele pensioenfondsen, tabelnummer 8.18, zijn de rendementen van de renteafdekking vanaf het eerste kwartaal 2024 niet meer opgenomen. Daarbij is geen verklaring gegeven voor het stopzetten. Gegeven het grote belang bij transparantie, ook de laatste jaren voor invaren, wordt u gevraagd er bij de toezichthouder op aan te dringen deze statistiek te continueren.

11. U schrijft in uw antwoord dat u niet bereid bent voor fondsen die willen invaren een vloer in de rekenrente in te voeren.⁸ Helaas bent u verstrikt geraakt in dezelfde marktdogmatiek als uw voorganger. De geopolitieke situatie voor de komende jaren is hoogst onzeker en dat kan grote effecten hebben op de financieel economische situatie in de wereld en ook op de nominale en reële rente. Nog steeds is de rente in Europa beïnvloed door het zeer ruime monetaire ECB beleid. Van echte marktrente is geen sprake. Om onder zulke omstandigheden de marktrente als enige norm voor de waardering van de (lange) verplichtingen neer te zetten is dodelijk voor een kapitaal gedekt pensioenstelsel. Andere landen krijgen de voordelen van de lage rente en de Nederlandse pensioendeelnemers met kapitaaldekking hebben door dit eenzijdige geloof het nakijken.

⁸ Kamerstukken I 2024/2025, 36067, BY, p. 12.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 7

- a. Wat is uw opvatting over bovenstaande beschrijving? Bent u het eens dat marktrente onder extreme monetaire beleidsmaatregelen niet echt een marktrente is?
 - b. Gegeven de relatief korte tijdshorizon van invaren en de onzekerheden voor de dekingsgraad hebben veel pensioenfondsbestuurders hun renteafdekking sterk vergroot. Deze bescherming komt vanuit de gedachte dat de rente zou kunnen dalen. Bent u het eens dat dit een eenzijdige benadering is? Zo niet kunt u de argumenten geven?
 - c. De kans op rentestijging is waarschijnlijk groter onder de geschetste onzekere wereldomstandigheden. Niemand kan voorspellen wat de marktrente of inflatie de komende jaren wordt. Maar we kunnen de risico's via scenario's vaststellen. Om de gedachte te bepalen: een 2%-punt rentestijging over de gehele rentecurve bij de huidige gemiddelde renteafdekking betekent ceteris paribus dat er rond €250 miljard pensioenvermogen wegbrandt; rond 15% van het vermogen, of vanuit een ander perspectief: het bedrag komt overeen met 55% van de Nederlandse overheidsbegroting 2025⁹. Bent u bereid dat deelnemers van pensioenfondsen dit soort verliezen kunnen lopen? Zo ja kunt u dit motiveren?
 - d. Met een simpele maatregel bent u in staat dit gevaar af te wenden. Bent u bereid maatregelen te treffen die het Nederlandse pensioenstelsel bescherming tegen deze geopolitieke onzekerheid, in casu te zorgen voor een stabiele prudente rekenrente voor de komende jaren? Zo nee, bent u bereid de potentiële verliezen voor uw rekening te nemen tot invaren? Hoe beoordeelt u mogelijke massaclaims vanuit de deelnemers?
 - e. Het evenwichtigheids criterium bij invaren zal ertoe kunnen leiden dat meer of minder compensatie moet worden verleend aan de deelnemers. Dit is een niet transparant besluitvormingsproces van het pensioenbestuur dat zijn finale bereikt wanneer de rekenrente voor invaren bekend is. Hoe dan ook doorkruist dit proces de uitkomsten van de marktwaardering. Waarom wilt u deze gecompliceerde methode toepassen terwijl het eenvoudiger en transparanter kan met een prudente rekenrente? Argumenten dat jonge of oudere deelnemers dan worden bevoor- of benadeeld kunt u onder deze onzekere omstandigheden niet staande houden. Graag uw opvatting.
 - f. Bent u bereid op dit onderdeel de WTP te herzien?
12. Bent u bekend met de tegenreactie in de VS op het gebied van Environmental, Social en Governance (ESG)? De kans dat deze tegenbeweging in Nederland ontstaat is niet ondenkbeeldig. ESG beleid en -uitvoering kan sterk worden gepolitiseerd waarbij of de ene groep of de andere groep pensioenfondsdeelnemers zich niet gelukkig voelt. Dit is alleen te voorkomen wanneer deelnemers de mogelijkheid hebben zelf keuzes te maken. In een collectief pensioensysteem ontbreekt dit.
- a. Wat is uw opvatting over dit onderwerp?
 - b. Duidelijke objectieve benchmarking over ESG ontbreekt. Dat is schadelijk voor de discussie over dit onderwerp. ESG moet worden gedepolitiseerd, anders dreigen hier dezelfde omstandigheden te ontstaan als in de Verenigde Staten (VS). Aan welke maatregelen denkt u om dit te voorkomen?
 - c. Hebt u ook zorgen dat de drie doeleinden - rendement, risico en duurzaamheid, zoals door Pensioenfonds Zorg & Welzijn zijn geformuleerd - niet tot gevolg hebben dat de rendementsdoelstelling ondergeschikt wordt aan andere doelstellingen? Drie

⁹ Monetaire autoriteiten kunnen weer gaan ingrijpen zoals na de financiële crisis van 2008 en de eurocrisis van 2011, maar dat versterkt de problemen bij kapitaaldekking. Een rentedaling van 2%-punt over de hele rentecurve zal eenzelfde effect opleveren, zij het dat dan sprake is van negatieve rentes vanaf een looptijd van rond 30 jaar. Het totale effect van de rentedaling zal daardoor lager zijn. Bovendien als de renteafwijking in de eurozone groter worden ten opzichte van de rest van de wereld gaan andere effecten optreden.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 8

doelstellingen gelijktijdig halen is nagenoeg onmogelijk. De laatste negen jaar lijkt dit het geval te zijn, gezien de rendementsontwikkelingen van dit fonds.

- d. Hoe denkt u de motie van Aartsen van juni 2024 in de Tweede Kamer uit te voeren waarin wordt gevraagd de toezichtkaders aan te scherpen om een koopkrachtig pensioen centraal te stellen?
13. Naar aanleiding van het antwoord op vraag 3: kan worden erkend dat het nFTK te streng was, met name voor indexatiekansen?
14. Waarom is het naar aanleiding van het antwoord op vraag 5 niet aan u om hierover een oordeel te geven?
15. Wordt erkend dat bij compensatie uit het vermogen de gepensioneerden een groot deel van de compensatie opbrengen? Wordt erkend dat gepensioneerden geheel buiten de compensatieproblematiek staan, omdat zij gedurende de actieve periode de volle pensioenpremie hebben betaald?
16. Kan voor het ABP en voor PFZW het verloop van het vermogen worden aangegeven vanaf 2008 tot heden, en kan daarbij eveneens worden aangegeven wat het rendement over de gehele periode is geweest? Welk deel van het rendement over deze gehele periode kan worden toegeschreven aan renteafdekking?
17. Kan tevens voor de gehele pensioensector het verloop van het vermogen worden aangegeven vanaf 2008 tot heden, en kan daarbij eveneens worden aangegeven *welk deel van het rendement over deze gehele periode kan worden toegeschreven aan renteafdekking?*
18. Kan alsnog worden gereageerd op de opmerking van Klaas Knot bij zijn gesprek met de commissie Financiën in de Eerste kamer, dat een verlies van 100 miljard op renteafdekking acceptabel is? Deelt de regering deze opmerking? Vanuit welk oogpunt is dit goed te onderbouwen?
19. Wordt erkend dat de extreme exposure op renteontwikkelingen, een goed argument is om alsnog met spoed over te gaan op een vaste rekenrente (van +/- 2%), juist en vooral voor de periode dat er nog niet is ingevaren?

Onderstaande vragen hebben betrekking op het juridisch advies van professor Niek Peter aan de Tweede Kamer¹⁰

20. De juridisch adviseur van de Tweede Kamer, Prof. Niek Peters, heeft in zijn advies een aantal risico's gesignaleerd die samenhangen met de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en de uitvoering daarvan. Erkent u met zoveel woorden dat deze risico's stuk voor stuk reëel zijn?
21. Erkent u dat wanneer een of meer van deze risico's werkelijkheid zouden worden, dit een bedreiging zou zijn voor een goede uitvoering van de Wtp?
22. In uw brief¹¹ geeft u aan dat veel risico's worden ondervangen door procedures en zorgvuldige uitvoering daarvan. Welke procedures bedoelt u precies? Kunt u uitleggen hoe deze procedures risico's kunnen uitsluiten? Zijn de procedures waterdicht? Welke procedure moet hoe voorkomen dat het vervallen van eigendomsrecht geen fataal risico zal blijken te zijn? Bent u voornemens de procedures en hun voortgang nauwlettend te volgen? Kunt u toezeggen dat u de beide

¹⁰ Kamerstukken II 23 oktober 2024, nummer 2024D40165, zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D40165&did=2024D40165>

¹¹ Kamerstukken II 2024-25 32 043, nr. 668.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 9

Kamers der Staten-Generaal verslag doet van het verloop van dit onderzoek en de resultaten ervan?

23. Welke risico's beschouwt u als de grootste risico's? Kunt u dit toelichten?
24. Welk belang van de Staat tegenover het belang van rechthebbenden verzet zich nog steeds tegen het openbaar maken van de adviezen in het voorbereidingstraject, waaronder tevens het advies van de Landsadvocaat?
25. Als deze adviezen niet overtuigender zouden zijn dan de door u gegeven beschouwingen, dan is er a fortiori een noodzaak tot openbaarmaking omdat dan in die adviezen kennelijk ernstige risico's worden gesignaleerd. Bent u het eens met de opvatting dat deze risico's algemeen kenbaar moeten zijn voor iedere betrokkene?
26. Realiseert u zich dat het hardnekkig vasthouden aan de niet-openbaarmaking van het advies van de Landsadvocaat de veronderstelling voedt dat dit advies in zich een aanzienlijk risico herbergt, waardoor een meerderheid van de rechthebbenden bij kennisneming hiervan niet bereid zal zijn medewerking te geven aan het vervreemden van een essentie in het oude systeem, namelijk het eigendomsrecht?
27. Erkent u dat de inhoud van deze adviezen van groot belang is voor de 10 miljoen mensen die zijn aangesloten bij de pensioenfondsen? En dat zij dus van de inhoud kennis moeten kunnen nemen in het traject dat voorafgaat aan het invaren?
28. Erkent u dat het niet zeker is dat de inhoud van de Wtp slechts een nieuwe manier van regulering van het eigendomsrecht is, zoals meermalen door u en uw voorganger is betoogd?
29. Heeft u overwogen dat de openbaarmaking van de adviezen een soepele invoering van de Wtp in de weg zou kunnen staan, omdat dan kennelijk ernstige risico's worden gesignaleerd? Heeft u daarom het standpunt van uw voorganger tot niet-openbaarmaking overgenomen?
30. Erkent u dat u hiermee bevestigt dat er kennelijk informatie onder de pet dient te blijven? Hoe verhoudt dit standpunt zich tot het gegeven dat de Wtp het eigendomsrecht van rechthebbenden aantast?
31. Waarom worden de belangen van alle bij de pensioenfondsen aangesloten personen tot nu toe zo licht gewogen?
32. Moet u niet eigenlijk erkennen dat u het ook niet (zeker) weet, mede gelet op het feit dat steeds wordt verwezen naar het oordeel dat uiteindelijk bij de rechter ligt?
33. Waarom geeft u er in uw brief aan de Tweede Kamer duidelijk blijk van dat hij op dit punt onzeker is, door op pagina 6 eerst te spreken van "*wijziging van de pensioenovereenkomst*"¹² en even later van "*het onderbrengen van bestaande aanspraken en rechten in een nieuwe pensioenovereenkomst*"?¹³ Bij het eerste gaat het om "anders regelen", bij het tweede gaat het om "het ontnemen van een recht en de vervanging daarvan door een nieuw recht".

¹² Kamerstukken II 2024-25 32 043, nr. 668, p. 6.

¹³ Ibid.

datum 16 januari 2025

ons kenmerk

blad 10

34. Inmiddels blijken er verzekeraars te zijn die het risico van het invaren en de gevolgen daarvan beschouwen als een onverzekerbaar risico. Geeft deze gang van zaken niet duidelijk aan dat de risico's die met de Wtp worden gelopen in feite erg groot zijn?
35. Vindt u het in dit verband nog gerechtvaardigd de rechtsbescherming van alle bij de pensioenfondsen aangeslotenen te beperken tot een gang naar de burgerlijke rechter achteraf, dus op een moment dat een weg terug in feite onmogelijk is geworden? Vindt u dit een adequate rechtsbescherming?
36. Bent u op de hoogte van het verkiezingsprogramma van de partij Nieuw Sociaal Contract? Bent u bekend met de opvattingen van deze partij over de Wtp? Heeft u deze opvattingen in het openbaar uitgedragen tijdens de verkiezingscampagne voor de Tweede Kamer en bent u ook zelf mede op de inhoud van dit programma gekozen tot Lid van de Tweede Kamer?
37. Wanneer en door welke informatie heeft u uw oordeel over de Wtp herzien? Is die informatie zo overtuigend dat u deze tevens gaat delen met de volksvertegenwoordiging en met de rechthebbenden? Waarom zou u zoiets niet willen?
38. Hebben de formerende partijen er tijdens de formatie mee ingestemd dat u, eenmaal beëdigd, een standpunt over de Wtp zou gaan innemen dat fundamenteel verschilt van het door u tot dan toe ingenomen standpunt en dat dus tevens verschilt van het standpunt van uw politieke groepering?
39. Beschouwt u het veranderen van standpunt op zo'n ingrijpend onderwerp als een goed voorbeeld van een nieuwe bestuursstijl die navolging verdient?

Vraag van het lid van de OPNL-fractie

Het lid van de OPNL-fractie heeft met interesse kennisgenomen van uw beantwoording op de nadere vragen over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en het invaren. Naar aanleiding hiervan wenst dit lid nog één vervolgvraag te stellen, aangezien deze nog niet (volledig) is beantwoord.

In uw beantwoording van 10 december 2024 heeft u aangegeven dat uit het meest recente onderzoek van Bell naar de uitvoeringskosten bij pensioenfondsen blijkt dat de totale pensioenbeheerskosten in 2023 met 145 miljoen euro zijn gestegen. Het lid van de OPNL-fractie signaleert dat, indien deze stijging zich voortzet, de uitvoeringskosten aanzienlijk kunnen oplopen.

Is het mogelijk om een maximum te stellen aan de transitiekosten die ten laste komen van de pensioendeelnemers? Zo ja, bent u bereid om hiertoe over te gaan? Graag een toelichting.

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken.

Hoogachtend,

Dr. M.L. Vos

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid